

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

Випуск 214 (2024)
Edition 214 (2024)

Кропивницький – 2024
Kropyvnytskyi – 2024

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI.

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Галета Я. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Габелко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Довга Т. Я. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Льотної академії Національного авіаційного університету

Окольніча Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіце, Польща

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 12 від 30.05.2024)

Статті подано в авторській редакції

UDK 378
A 34

DOI issue: 10.36550/2415-7988-2024-1-214

A 34 **Academic notes.** Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2024. Edition 214. 406 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2020 = 77.92

Reviewers: **Oleksyuk O. M.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
Kuchai O. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, **category «B»** (field of knowledge: Education / Pedagogy), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, publications are assigned a DOI digital object ID.

Editorial Board:

Academic editor:

Filonenko O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Editorial Board:

Haleta Y. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Habelko O. M. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Dovha T. Y. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Klim-Klimashevskaya A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kostikova I. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Leshchenko H. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Flight Academy of the National Aviation University

Okolnycha T. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ratsul O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Published by the resolution of the Academic Council of the
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Protocol № 12 from 30.05.2024)

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian
State University, 2024

ЗМІСТ

БАЛАНУЦА Олександр Олександрович МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИПЛОМАТІВ	12
БИРКА Маріан Філаретович ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН УРОКУ ІНФОРМАТИКИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ.....	17
БОНДАР Тамара Іванівна ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ ДІТЬЯМ РОМСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	25
ГАЛЕТА Ярослав Володимирович, СПІВУЛ Ігор Васильович, ОКОЛЬНИЧА Тетяна Володимирівна ШКОЛА МИСТЕЦТВ: МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ.....	31
ГРИНЬОВА Марина Вікторівна ПЕРІОДИ ЗАНЕПАДУ ТА ПЕРІОДИ ПОЗИТИВНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ВИЗНАЧЕННЯ	36
КІЧУК Надія Василівна, ДЗЮБА Олег Андрійович ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	39
КОМАР Ольга Анатоліївна НАСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	43
КУЧАЙ Олександр Володимирович, КУЧАЙ Тетяна Петрівна, ЧИЧУК Антоніна Петрівна ЗМІСТ ТА РОЛЬ МИСТЕЦТВА У РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ Й ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА.....	50
КОЧУБЕЙ Тетяна Дмитрівна ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ (XX – перша половина ХХІ ст.)	54
МАСЛОВ Валерій Сергійович СТАНОВЛЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД 1960-1990-х рр.....	58
МИРОШНІЧЕНКО Валентина Іванівна ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ	63
ПЕТРИЧЕНКО Лариса Олексіївна ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОГО ІНФОРМУВАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ У ХХ-ХХІ СТ. В УКРАЇНІ.....	68
ПЛЮЩ Валентина Миколаївна, ЦПЕРКО Тетяна Вячеславівна МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ НА ОСНОВІ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ	74
РАДУЛ Ольга Сергіївна, ТКАЧЕНКО Ольга Михайлівна ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	78
САВЧЕНКО Наталія Сергіївна ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	84
ТКАЧЕНКО Тетяна Володимирівна, ШУМСЬКА Ольга Олександрівна ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	90
ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна ВИХОВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США.....	94
ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович РОЗВИТОК НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНОГО ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ	98
АНДРЕЙЧИК Богдан Олегович СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	102
БАБЕНКО Леонід Вікторович, СТРИТЬСВИЧ Тетяна Миколаївна, МЕДВЕДСВ Олег Анатолійович МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ХУДОЖНИКІВ ТА ДИЗАЙНЕРІВ ЗОБРАЖЕННЮ ПЕРСПЕКТИВИ ПЛОСКИХ ФІГУР У ТРАДИЦІЙНОМУ ТА КОМП'ЮТЕРНОМУ РИСУНКУ Й ЖИВОПИСІ.....	107
БАЧИНСЬКА Олександра Олександрівна, ДРАГАНЮК Сергій Володимирович, СИНЮКОВА Олена Миколаївна ЩОДО КОНЦЕПЦІЙ, ПОНЯТЬ, ПОЗНАЧЕНЬ І МЕТОДОЛОГІЇ ТЕОРІЇ МНОЖИН У КОНТЕНТІ СТАНДАРТНИХ КУРСІВ ПЛАНІМЕТРІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	112

<i>БЛИНСЬКА Христина Валеріївна</i> <i>ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	119
<i>БІЛОВА Наталія Костянтинівна</i> <i>РЕАЛІЗАЦІЯ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ У МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i> <i>ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....</i>	122
<i>БОЛЛІЙ Василь Олександрович, СУХОВІРСЬКА Людмила Павлівна, АБУВАТФА Самі</i> <i>ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЗАДАЧ БІОМЕХАНІКИ ЗАСОБАМИ UNITY.....</i>	126
<i>БОНДАР Анна Вікторівна, САМАР Олена Миколаївна, ФУРМАНЧУК Наталія Миколаївна</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК</i> <i>ЕФЕКТИВНОГО ІНСТРУМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....</i>	133
<i>БУТКЕВИЧ Антон Володимирович</i> <i>ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....</i>	137
<i>ВОЛІКОВА Марина Миколаївна, КОВАЛЬ Ганна Володимирівна</i> <i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ</i> <i>«ПЕДАГОГІЧНА ПЕРСОНАЛІЯ».....</i>	141
<i>ГОЛОВКО Ірина Олексіївна</i> <i>РОЛЬ МЕТОДІВ VISUAL MIND MAPPINGS У ПОКРАЩЕННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗВО.....</i>	146
<i>ГУРТОВИЙ Юрій Валерійович, ЛУНЬОВА Марія Валентинівна</i> <i>ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ КОМП'ЮТЕРНОЇ МАТЕМАТИКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ</i> <i>«МЕТОДИ ЧИСЕЛЬНОГО ІНТЕГРУВАННЯ».....</i>	150
<i>ДУБІНКА Микола Михайлович</i> <i>РОЛЬ ОСОБИСТІСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ</i> <i>У ПРОЦЕСІ ЇЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ.....</i>	155
<i>ЗАРУБІНА Антоніна Володимирівна, СІЛЬЧЕНКО Юлія Юріївна, ЩЕРБАТЮК Наталія Іванівна</i> <i>ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ТОПОГРАФІЇ ТА ОРІЄНТУВАННЯ У СТУДЕНТІВ</i> <i>ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....</i>	161
<i>ІВАННІКОВА Ольга Миколаївна</i> <i>ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У СТУДЕНТІВ</i> <i>ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	165
<i>КАПІТАН Тетяна Анатоліївна</i> <i>МІСЦЕ Й РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ</i> <i>МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАТИКИ.....</i>	170
<i>КИРИЧЕНКО Олена Іванівна, ГАРБУЗЕНКО Лариса Володимирівна</i> <i>АКТУАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ</i> <i>У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛУЗІ.....</i>	176
<i>КОМАР Ольга Сергіївна</i> <i>КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i> <i>У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	181
<i>КОСТЕНКО Дмитро Вікторович</i> <i>ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У ФІЛОСОФСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....</i>	185
<i>КОСТІВ Андрій Володимирович, КОСТІВ Микола Володимирович, РАКИТА Наталя Сергіївна</i> <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У СЕРЕДОВИЩІ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	190
<i>КОСЮК Володимир Ростиславович</i> <i>ДИЗАЙН-ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН</i> <i>ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....</i>	196
<i>КОСЯК Людмила Іванівна</i> <i>ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i> <i>ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТА УЧНІВ.....</i>	202
<i>КОШЛЯК Михайло Анатолійович</i> <i>ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i> <i>ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....</i>	207
<i>КУЛІКОВА Світлана Вікторівна</i> <i>РОЗВИТОК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НАУКОВЦІВ.....</i>	211
<i>КУЛІНІЧ Лариса Олександрівна, ГУСЕВА Любов Григорівна, ПУНГІНА Ольга Анатоліївна</i> <i>СИНТЕЗ ВИРАЖАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА МАТЕРІАЛІВ В СУЧАСНОМУ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ</i> <i>НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ЖИВОПИСУ, РИСУНКУ, КОМПОЗИЦІЇ.....</i>	215

ЛАВРИШ Ірина Михайлівна КУЛЬТУРОТВОРЧІ АСПЕКТИ МИСТЕЦТВА УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ-МОДЕРНІСТІВ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКОВОЇ АУДИТОРІЇ.....	221
ЛИТВІН Андрій Володимирович, ЧЕЧУЙ Олександр Вікторович, МАТЮХ Юрій Володимирович ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	226
ЛІБАК Наталка Андріївна МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	231
ЛІПАТОВА Марина Валентинівна, ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна ВІРТУАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ.....	236
ЛЯШЕНКО Ольга Дмитрівна, ГАРКУША Людмила Іванівна СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО У КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	240
ЛЯШЕНКО Ростислав Олександрович, БАБЕНКО Тетяна Василівна ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
ЛЯЩЕНКО Ірина Сергіївна ФОРМУВАННЯ СЕМІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ТА АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДІВ.....	249
МАР'ЄНКО Майя Володимирівна ДОБІР СЕРВІСІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧО- МАТЕМАТИЧНИХ ПРЕДМЕТІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	256
МЕЛЬНИКОВА Катерина Вікторівна, САВЧЕНКО Анастасія Сергіївна РОЗРОБКА ЕФЕКТИВНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИЗАЙНУ ОДЯГУ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ.....	261
МОЛНАР Кристина Андріївна ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ РОМСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ У НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ.....	269
МОЛНАР-ЧАТЛОШ Андрея Олександрівна МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	272
ПАВЛЮК Юлія Миколаївна ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	276
ПАЙКУШ Маріанна Андріївна, ГАВРИЛЮК Маріанна Василівна, КОВАЧ Аттіло Іштванович МОЖЛИВОСТІ КІБЕРНЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ОСНОВ БІОМЕХАНІКИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	281
ПІСКАЧ Ольга Дмитрівна ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ І ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ФОНЕТИКИ І ФОНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	286
РАДЮК Інна Володимирівна СТРУКТУРА ТА ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	292
ДЯЧИК Наталія Юріївна ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД.....	295
РАЗВОВА Марина Валеріївна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	300
РАСТРУБА Тетяна Віталіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ХОРМЕЙСТЕРІВ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПАРТИСИПАЦІЇ.....	304
СІВОКОНЬ Юрій Михайлович, ПЕЧЕНЕНКО Максим Валерійович РОЗВИТОК АРТИСТИСТИЧНИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	310
СОРОЧИНСЬКА Тетяна Адамівна, СИНЬЧУК Оксана Миколаївна ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	316

ТЕСЦОВА Олеся Олександрівна ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ (CLIL) ЯК ЕФЕКТИВНА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ У ГАЛУЗІ СПОРТУ	319
ТИМЧЕНКО Світлана Василівна, ЗЕЛЕНСЬКА Лілія Михайлівна ДИСКУСІЯ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ДИСПЕТЧЕРІВ УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНИМ РУХОМ	324
ТОКАРСЬКА Тетяна Станіславівна ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НАД ЛЕКСИКОЮ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИЧНОГО КУРСУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	328
ТУЛЯСВ Володимир Володимирович «РИСУНОК» ЯК ТЕОРЕТИЧНЕ ПОНЯТТЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ	334
ТУРЧАК Анатолій Леонідович, МАРКОВА Олена Віталіївна АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ	339
ЦУКАНОВА Наталія Миколаївна ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	347
ЧЕГІЛЬ Аніко Миколаївна, ВІРЛІЧ Шандор Емільови РОЛЬ СПОРТУ В ЗБЕРЕЖЕННІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	352
ЧУМАЧЕНКО Марія Миколаївна СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В МОРСЬКИХ ЗАКЛАДАХ	357
ШАФАРЧУК Тетяна Георгіївна ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СПІВУ BEL CANTO ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	361
ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	366
ШКАТУЛЯК Наталія Михайлівна, УСОВ Валентин Валентинович, ТКАЧУК Олена Миколаївна МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ У РОЗВ'ЯЗКУ ЗАДАЧ НА ЕКСТРЕМУМ	371
ЗАХАРОВА Оксана Віталіївна, ДАРИЄНКО Андрій Валерійович ПЕРСПЕКТИВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЛОТІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ	377
КАШУБА Анатолій Анатолійович ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ	380
СВИСТОВИЧ Олег Михайлович СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО	385
ЧЖАН Ч'єн ХОРЕОГРАФІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ПОТРЕБ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	388
ЛЕЩЕНКО Геннадій Анатолійович ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ФАХІВЦІВ З ПРАВА: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	392
ЧЕРНЕНКО Олександр Володимирович ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ПРОЄКТАМИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МАТЕМАТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	397

ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2017. № 2. С. 26–31.

6. Плачинда Т.С. Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх авіафахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць*. 2014. Вип. 36(89). С. 345–349.

7. Токарева А.В. Інтегративне навчання як один з перспективних напрямів розвитку сучасної вищої освіти. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2014. № 2 (8). С.184–187.

8. George Abuselidze, Gia Zoidze. The use of transferable skills in education and its impact on the economy. *CTE Workshop Proceedings*. 2023. Vol. 10. P. 124–138. URL: <https://doi.org/10.55056/cte.550> (date of access: 30.04.2024).

REFERENCES

1. Busel, V. T. (Ed.). (2001). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv ; Irpin: Perun. 1440 s. [in Ukrainian]

2. Honcharenko, S.U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid. 376 s. [in Ukrainian]

3. Lavnikov, O.A. & Lesyk, A.S. (2020). Intehrativnyi pidkhid u systemi vyshchoi osvity: poniattia i osoblyvosti [Integrative approach in the system of higher education: concept and features]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelii. Seriiia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky* [Bulletin of the Alfred Nobel University. Series «Pedagogy and Psychology». Pedagogical sciences]. № 1 (19). S. 195–199. [in Ukrainian]

4. Munshtukov, I.V. & Chornohlazova, H.V. (2018). Osoblyvosti intehratsii zahalnotekhnichnykh i spetsialnykh dystsyplin v protsesi profesiinoyi pidhotovky v lotnykh navchalnykh zakladakh [Features of integration of general technical and special disciplines in the process of professional training in flight schools]. *Naukovi zapysky. Seriiia: Pedahohichni nauky* [Scientific notes. Series: Pedagogical sciences]. Vyp. 168. S. 164–168. [in Ukrainian]

5. Padun, N. O. & Padun, A. O. (2017). Intehrovane navchannia yak mizhdystsyplinarna problema [Integrated learning as an interdisciplinary problem]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky* [Scientific notes of the N.N. Gogol State University. Psychological and pedagogical sciences]. № 2. S. 26–31. [in Ukrainian]

6. Plachynda, T.S. (2014). Pedahohichni umovy profesiinoyi pidhotovky maibutnykh aviafakhivtsiv. [Pedagogical conditions of professional training of future aviation specialists]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchyi i zahalnoosvitniyi shkolakh: zbirnyk naukovykh prats* [Pedagogy of forming a creative personality in higher and secondary schools: a collection of scientific papers]. Vyp. 36(89). S. 345–349. [in Ukrainian]

7. Tokarieva, A. V. (2014). Intehrativne navchannia yak odyn z perspektivnykh napriamiv rozvytku suchasnoi vyshchoi osvity [Integrative learning as one of the promising directions of development of modern higher education]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelii. Seriiia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky* [Bulletin of the Alfred Nobel University of Dnipropetrovsk. Series «Pedagogy and Psychology». Pedagogical sciences]. № 2 (8). S. 184–187. [in Ukrainian]

8. Abuselidze, G. & Zoidze, G. (2023). The use of transferable skills in education and its impact on the economy. *CTE Workshop Proceedings*. 2023. Vol. 10. P. 124–138. URL: <https://doi.org/10.55056/cte.550> (date of access: 30.04.2024). [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЗАХАРОВА Оксана Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної підготовки, реабілітації та дрон-рейсінгу Льотної академії Національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: професійно-прикладна фізична підготовка авіаційних фахівців.

ДАРІЄНКО Андрій Валерійович – вчитель технологій, автосправи та креслення.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх пілотів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ZAKHAROVA Oksana Vitaliivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Department of Physical training, Rehabilitation and Drone racing Flight Academy of the National Aviation University.

Scientific interests: professionally applied physical training of aviation specialists.

DARIENKO Andrii Valeriyovych – teacher of technology, automobile engineering and drafting.

Scientific interests: professional training of future pilots.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2024 р.

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051]:796]:796.2.08.09-057.874](045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-380-385

КАШУБА Анатолій Анатолійович –

доцент кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7782-898X>

e-mail: anatolii.kashuba@rshu.edu.ua

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

У статті здійснено теоретичний аналіз педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів.

Характеристику джерельної бази дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності здійснено за двома основними тематичними дослідницькими напрямками: професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури; організація змагальної діяльності як напрям професійної діяльності учителя фізичної культури.

Для виконання одного із завдань дослідження – визначення педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор у процесі вивчення фахових дисциплін – з'ясовано сутність понять «умова», «педагогічні умови» та ін.

Враховуючи результати структурно-логічного аналізу дослідницьких джерел, особливості змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор, теоретико-методичні положення щодо професійної компетентності вчителя фізичної культури автором визначено педагогічні умови, що сприяють підвищенню рівня професійної готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор процесі вивчення фахових дисциплін:

особистісно-професійна мотивація студентів на фізичне самовдосконалення; удосконалення знань і практичних умінь студентів з питань організації змагальної діяльності зі спортивних ігор; впровадження нових та інноваційних форм професійного розвитку і саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури.

На основі аналізу наукових джерел, теорії і практики досліджуваного процесу з-поміж перспективних напрямів подальших наукових розвідок виокремлюємо впровадження системного і комплексного підходу до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в цілому та організації змагальної діяльності як напрям професійної діяльності учителя фізичної культури; впровадження нових та інноваційних форм професійного розвитку і саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури, педагогічні умови, організація змагальної діяльності школярів, Нова українська школа, компетентнісний підхід.

KASHUBA Anatolii Anatoliyovych –
Associate Professor at the Department
of Theory and Practice of Physical Culture
and Sports, Rivne State University for the Humanities
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7782-898X>
e-mail: anatolii.kashuba@rshu.edu.ua

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE FOR THE ORGANIZATION OF COMPETITIVE ACTIVITIES OF SCHOOL STUDENTS

In the article, a theoretical analysis of the pedagogical conditions of the professional training of future teachers of physical education for the organization of competitive activities of schoolchildren is carried out.

Characterization of the source base of research on the problem of professional training of future physical culture teachers for the organization of competitive activities was carried out in two main thematic research directions: professional training of future physical culture teachers; organization of competitive activities as a direction of professional activity of a physical culture teacher.

In order to fulfill one of the tasks of the research - to determine the pedagogical conditions of the professional training of future teachers of physical education for the organization of competitive activities of schoolchildren in sports games in the process of studying professional disciplines – the essence of the concepts "condition", «pedagogical conditions», etc. was clarified.

Taking into account the results of the structural and logical analysis of research sources, the peculiarities of the competitive activity of schoolchildren in sports games, the theoretical and methodological provisions regarding the professional competence of a physical education teacher, the author has defined pedagogical conditions that contribute to increasing the level of professional readiness of future teachers of physical culture to organize the competitive activity of schoolchildren in sports games in the process of studying professional disciplines: personal and professional motivation of students for physical self-improvement; improvement of knowledge and practical skills of students on the organization of competitive activities in sports games; introduction of new and innovative forms of professional development and self-development of future physical education teachers.

On the basis of the analysis of scientific sources, theory and practice of the researched process, among the promising areas of further scientific research, we single out the implementation of a systematic and comprehensive approach to the professional training of future teachers of physical education as a whole and the organization of competitive activities as a direction of the professional activity of a physical education teacher; introduction of new and innovative forms of professional development and self-development of future physical education teachers.

Key words: professional training of future teachers of physical culture, pedagogical conditions, organization of competitive activities of schoolchildren, New Ukrainian school, competence approach.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури визначається сучасними тенденціями розвитку педагогіки вищої школи, творчим підходом до планування навчально-виховного процесу, необхідністю ефективного розв'язання освітніх, оздоровчих, виховних завдань, а також цілеспрямованим впливом на покращення фізичної підготовленості учнів, реалізацію завдань збереження і зміцнення їх здоров'я.

Важливе значення у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури займає підготовка до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Характеристику джерельної бази дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності здійснено за двома основними тематичними дослідницькими напрямами:

– професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури: удосконалення підходів до розуміння компетентності майбутнього фахівця, опанування майбутнім учителем фізичної культури педагогічними, фізкультурними і спортивними знаннями, навичками щодо проведення навчальних, тренувальних та секційних занять, організації змагальної діяльності у закладі освіти (Г. Богданова, Ю. Коваленко, Т. Хримова, В. Пюрко, О. Пюрко та ін.);

– організація змагальної діяльності як напрям професійної діяльності учителя фізичної культури: визначення загальної кількості та результативності техніко-тактичних дій; визначення ефективності та стійкості спортивної техніки; контроль за спортивною тактикою; вимірювання фізіологічних і біохімічних реакцій організму спортсменів під час змагань та безпосередньо після їх закінчення; контроль психічних станів спортсменів (О. Сопотницька, М. Шехавцов та ін.).

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз педагогічних умов професійної підготовки

майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Актуальність пошуку ефективних напрямів підготовки вчителя фізичної культури «визначається потребами суспільства у новому поколінні педагогічних кадрів, які зможуть реалізувати оздоровчі, освітні та виховні завдання, що відповідають пріоритетним напрямам державної освітньої політики України» [13, с. 148]. Тому, для підвищення рівня професійної компетентності вчителя фізичної культури необхідно створити педагогічні умови, які сприятимуть ефективному здійсненню цього процесу.

Для виконання одного із завдань дослідження – визначення педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор у процесі вивчення фахових дисциплін – з'ясовано сутність поняття «педагогічні умови», оскільки «вирішення будь-яких практичних педагогічних завдань передбачає створення значної кількості педагогічних умов, більшість із яких вже відома науковцям та педагогам» [12, с. 12].

Насамперед, щодо значення поняття «умова». Тлумачний словник надає декілька його значень: «1) необхідна обставина, що уможливило здійснення, створення, утворення чого-небудь; 2) обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь» [2, с. 1532].

Зупинимося на характеристиці поняття «педагогічна умова», яке має різні трактування в теоретичних працях. З'ясовано, що це поняття є досить поширеним у наукових працях, що підкреслює його значення для сучасної педагогічної науки:

– «норми, методи, умови, ситуації, що об'єктивно склалися та є необхідними для досягнення певної педагогічної мети» (О. Пехота, В. Будак) [10, с. 48];

– «сукупність взаємозалежних і взаємообумовлених заходів педагогічного процесу, які забезпечують досягнення конкретної мети» (К. Дубич) [3, с. 68];

– «сприяють усебічному гармонійному розвитку задатків особистості, з урахуванням потреб і формуванням загальнолюдських і професійно важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетентностей» (А. Литвин) [7, с. 42];

– «один із компонентів педагогічної системи, що відображає сукупність можливостей освітнього та матеріально-просторового середовища, які впливають на особистісний і процесуальний аспекти даної системи і забезпечують її ефективне функціонування та розвиток» [6, с. 84];

• «педагогічні умови становлять змістову характеристику компонентів (зміст, організаційні форми, засоби навчання та характер взаємин між учителем та учнями), які моделюють педагогічну систему (Г. Богданова) [1, с. 21];

• «особливості підготовки керівників шкіл до управлінської діяльності у системі

післядипломної педагогічної освіти, які сприяють розвитку професіоналізму» (Т. Сорочан) [11, с. 134];

• «сукупність різнопланових педагогічних чинників і змістових характеристик, що спеціально вводяться для раціонального формування в студентів готовності до тренерської діяльності в ігрових видах спорту» (О. Сопотницька) [10, с. 10].

Отже, наведені вище трактування дають можливість дійти узагальненого твердження, що педагогічні умови є системою, комплексом обставин (так званих зовнішніх і внутрішніх), від яких залежить стан сформованості досліджуваного феномену, зокрема, професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор у процесі вивчення фахових дисциплін.

На думку науковців, специфіка професійної діяльності вчителя фізичної культури проявляється, насамперед, у комплексному вирішенні оздоровчих, освітніх, виховних завдань у контексті формування фізичного, психологічного, духовного та соціального здоров'я учнів в освітньому процесі сучасної школи.

Тому, перейдемо до змістової характеристики поняття «педагогічна умова» в контексті професійної підготовки майбутніх учителів та учителів фізичної культури.

Дослідження Ю. Коваленко свідчить про неготовність випускників ЗВО на високому професійному рівні керувати процесом фізичного виховання школярів. Науковець виділяє умови підвищення ефективності професійної підготовки студентів, які освоюють цю спеціальність:

• формування професійної готовності студентів до фізичного виховання дітей шкільного віку, суть якої полягає в єдності мотиваційного (сформованість інтересу й потреби до майбутньої професії, до здорового способу життя), когнітивно-діяльнісного (професійні знання, уміння та навички), особистісного (професійно значущі якості особистості), здоров'язберігального (рівень фізичного здоров'я, функціональної підготовленості) компонентів з урахуванням їх взаємодії;

• інтеграція знань загальних основ фізичного виховання й особливостей психофізичного розвитку школярів;

• реалізація специфічних принципів пріоритету особистості майбутнього фахівця, безперервність і багаторівневість освіти, необхідність інтенсифікації навчального процесу, урахування специфіки майбутньої професії [4, с. 14].

У дисертації О. Сопотницької «Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту» (2016) констатовано, що вагому роль у досліджуваному процесі має особистісно орієнтоване навчання, котре передбачає налагодження взаємодії всіх суб'єктів навчання [10, с. 9]. Авторкою визначено такі педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів

фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту:

«– створення особистісно орієнтованого освітнього середовища на основі професійно спрямованої мотивації на ігрові види спорту – впливає на формування показників мотиваційного компонента готовності;

– удосконалення самостійної роботи майбутніх фахівців в опануванні ігрових видів спорту на основі особистісно орієнтованого навчання – впливала на формування показників науково-теоретичного компонента готовності;

– розробка та використання комплексу тренінгових вправ у підготовці майбутніх фахівців з ігрових видів спорту – спрямована на вдосконалення практичного компонента готовності;

– забезпечення вибору власної освітньої траєкторії з урахуванням рівня навченості, здібностей та індивідуальних особливостей – мала вплив на формування психофізіологічного компонента готовності;

– налагодження соціального партнерства під час удосконалення фізичної підготовки в ігрових видах спорту – спрямована на формування показників фізичного компонента готовності» [10, с. 9].

Колектив науковців (В. Пюрко, О. Пюрко, Т. Христова) з-поміж педагогічних умов, які сприятимуть успішній підготовці вчителя фізичної культури до виховної роботи зі школярами визначають: «збагачення професійної підготовки здобувачів вищої освіти виховним змістом в галузі фізичної культури і спорту (змістовний аспект); спрямованість педагогічної практики на формування вмінь виховної роботи; запровадження особистісно-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців зі здоров'я людини до виховної роботи зі здобувачами середньої освіти» [13, с. 148–149].

Грунтуючись на результатах логічного аналізу науково-методичної літератури, узагальненні власного досвіду, автори досліджень одностайні в думці, що особливості професійної діяльності вчителя фізичної культури проявляються у комплексній генерації та поєднанні теоретичних знань, методичних підходів, рухових умінь і навичок, вільному володінні змістом навчальної програми та фізкультурно-оздоровчими технологіями.

У дослідженні з'ясовано, що формування нових підходів у фізичному вихованні школярів Нової української школи (НУШ) неможливе без реалізації компетентнісного підходу на уроках фізичної культури і позашкільній, виховній та спортивно-масовій роботі. Тому освітня політика держави спрямована на оновлення системи фізичного виховання НУШ, яка на концептуальному, змістовому і управлінському рівнях повинна бути спрямована на формування ключових предметних компетентностей і наскрізних умінь [5; 8].

На виконання ключових завдань сучасної освіти, Нової української школи актуалізується завдання підготовки майбутнього учителя – вмотивованого фахівця, діяльність якого на засадах педагогіки партнерства спрямована на виховання

цінностей особистості учня. Виконання такого важливого соціального та професійного завдання є можливим на засадах компетентнісного підходу. Тому, з урахуванням викладених вище теоретико-методологічних позицій важливою умовою ефективності процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури є врахування компетентнісного підходу.

Зокрема, виокремлюємо ключові компетентності, якими повинен володіти учитель фізичної культури, аби відповідати вимогам сучасної освіти за формулою Нової української школи: педагогічна компетентність; професійний розвиток; знання сучасних методик навчання; мотивація та психологічна готовність; інновації та інтегрований підхід; та ін.

Отже, компетентність вчителя фізичної культури є основою фундаменту для успішного впровадження ідей Нової української школи. Вчитель повинен бути готовим до постійного самовдосконалення та розвитку, використовувати сучасні методи та інновації, співпрацювати з іншими педагогами та психологами, а також бути прикладом для своїх учнів щодо здорового способу життя. Тільки завдяки такому підходу вчителі зможуть підготувати молоде покоління до життя в сучасному світі, де фізична активність та здоров'я мають дуже важливе значення. Їхня компетентність у багатьох сферах є вирішальною для досягнення цілей освітньої реформи та підготовки нового покоління українців до життя в сучасних умовах глобального світу.

Компетентність вчителя фізичної культури – це важлива передумова для успішного навчання та виховання учнів. Вчителі повинні бути готові до змін, постійно підвищувати свою кваліфікацію та вдосконалювати свої педагогічні навички, щоб надати дітям можливість розвиватися як фізично, так і освітньо та емоційно.

Вимоги до вчителя фізичної культури в Новій українській школі, впровадження її ідей відкривають водночас і нові можливості та підходи до навчання і виховання дітей. У цьому контексті вчителі фізичної культури відіграють надзвичайно важливу роль у підготовці молодого покоління до життя.

Охарактеризовані вище ключові компетентності, якими повинен володіти учитель фізичної культури, мають стати основою для обґрунтування педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури через доповнення змісту психолого-педагогічних та спеціальних фахових освітніх компонентів інноваційним когнітивним контентом, пошук та реалізація нових форм мотивації та формування психологічної готовності студентів до роботи з учнями, інноваційних форм професійного розвитку через практикування неформальної освіти, інформальної освіти (самоосвіти), інтегрованого підходу до підготовки майбутнього вчителя фізичної культури нового покоління у контексті соціальних викликів сучасності.

В контексті предметного поля нашого дослідження розглянемо педагогічні умови як важливі чинники, що сприяють підвищенню рівня

професійної компетентності вчителя фізичної культури у системі педагогічної освіти загалом та ефективності процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор.

Враховуючи результати структурно-логічного аналізу дослідницьких джерел, особливості змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор, теоретико-методичні положення щодо професійної компетентності вчителя фізичної культури, стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури, результати констатувального експерименту, який засвідчив ряд проблемних питань, узагальнення власного досвіду, нами було визначено педагогічні умови, що сприяють підвищенню рівня професійної готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор процесі вивчення фахових дисциплін, а саме:

- особистісно-професійна мотивація студентів на фізичне самовдосконалення (розвиток самостійної роботи як чинника мотивації студентської молоді до фізичного самовиховання і самовдосконалення);

- удосконалення знань і практичних умінь студентів з питань організації змагальної діяльності зі спортивних ігор (наповнення змісту фахових ОК/ВК (ОС «бакалавр», «магістр») інноваційним змістовим контентом – теоретичним і практичним; орієнтація на компетентнісний підхід як ключовий, по-перше, у фізичному вихованні школярів в умовах Нової української школи, по-друге, у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури);

- впровадження нових та інноваційних форм професійного розвитку і саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури (залучення студентів до неформальної / інформальної освіти; самоосвіта майбутніх учителів фізичної культури).

Визначені педагогічні умови, на нашу думку, є сприятливою основою для досягнення високого рівня професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, в сукупності визначені педагогічні умови спрямовані на забезпечення професійної компетентності вчителя фізичної культури у системі педагогічної освіти загалом та ефективності процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор, зокрема, у процесі вивчення фахових дисциплін, за усіма структурними компонентами (мотиваційним, когнітивним, діяльнісним, особистісним). Однак, кожна з виокремлених педагогічних умов має особливості впровадження в освітній процес, вибору форм і методів реалізації з метою досягнення ефективності процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів зі спортивних ігор, зокрема, у процесі вивчення фахових дисциплін.

На основі аналізу наукових джерел, теорії і практики досліджуваного процесу з-поміж перспективних напрямів подальших наукових розвідок виокремлюємо впровадження системного і комплексного підходу до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в цілому та організації змагальної діяльності як напрям професійної діяльності учителя фізичної культури; дослідження перспективних форм професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності школярів; впровадження нових та інноваційних форм професійного розвитку і саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Богданова Г. С. Характеристика педагогічних умов підвищення рівня професійної компетентності вчителя фізичної культури. *Вісник Луцького національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2013. № 8(2). С. 18–24.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
3. Дубич К. В. Особистісно орієнтоване виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Рівне, 2007. 267 с.
4. Коваленко Ю. О. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання дітей дошкільного віку у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2008. 18 с.
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року/ СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата запити: 02.02.2024)
6. Курлішук І. І., Швирка В. М. Педагогічні умови розвитку соціальної компетентності майбутніх фахівців засобом волонтерської діяльності. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique.* 2021. Volume 5. С. 84–87.
7. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : практ. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. Львів : ЛДУБЖД, 2018. 88 с.
8. Нова українська школа. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/nush> (дата запити: 12.02.2024)
9. Согоконь Олена. Формування здоров'язбережувальної компетентності студентів сучасного закладу освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика.* № 27 (2019). С. 115–120.
10. Сопотницька О. В. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2016. 23 с.
11. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2005. 384 с.
12. Хриков Є. М. Педагогічні умови в структурі наукового знання. *Шлях освіти.* 2011. № 2. С. 11–15.
13. Христова Т. Є., Пюрко В. Є., Пюрко О. Є. Характеристика педагогічних умов підготовки вчителя фізичної культури до виховної роботи зі школярами. *Інноваційна педагогіка.* 2022. Вип. 51 Т. 2. С. 147–150.
14. Інтерактивна компетентність в системі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури / М. О. Шехавцов, М. А. Надія, Н. О. Симоненко. *Вісник Луцького національного університету імені Тараса Шевченка.* Серія: Педагогічні науки. 2020. № 5. С. 61–68.

REFERENCES

1. Bohdanova, H. S. (2013). Kharakterystyka pedahohichnykh umov pidvyshchennia rivnia profesiinoi kompetentnosti vchytelia fizychnoi kultury. [Characteristics of pedagogical conditions for increasing the level of professional competence of a physical education teacher]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. № 8(2). S. 18–24. [in Ukrainian]

2. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (2009). [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. (z dod., dopov. ta CD) / Uklad i holov. red. V.T. Busel. K.; Irpin: VTF «Perun». 1736 s. [in Ukrainian]

3. Dubych, K. V. (2007). Osobystisno oriantovane vykhovannia studentiv v umovakh sotsiokulturnoho seredovyscha vyshchoho navchalnoho zakladu : dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.07. [Personally oriented education of students in the socio-cultural environment of a higher educational institution: dissertation. ... candidate ped. Sciences: 13.00.07.]. Rivne. 267 s. [in Ukrainian]

4. Kovalenko, Yu. O. (2008). Profesiina pidhotovka maibutnykh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku u vyshchykh navchalnykh zakladakh : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. [Professional training of future specialists in physical education of preschool children in higher educational institutions: autoref. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04.]. Zaporizhzhia. 18 s. [in Ukrainian]

5. Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku/ SKhVALENO rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 hrudnia 2016 r. [The concept of implementation of state policy in the field of general secondary education reform "New Ukrainian School" for the period until 2029/ APPROVED by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 14, 2016.]. № 988-r/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (data zapytu: 02.02.2024) [in Ukrainian]

6. Kurlishchuk, I. I., Shvyryka, V. M. (2021). Pedahohichni umovy rozvytku sotsialnoi kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv zasobom volonterskoi diialnosti. [Pedagogical conditions for the development of social competence of future specialists as a means of volunteering]. Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique. Volume 5. S. 84–87. [in Ukrainian]

7. Lytvyn, A. V. (2018). Metodolohichni zasady poniattia «pedahohichni umovy» : prakt. posibnyk. [Methodological principles of the concept of "pedagogical conditions": practice. Manual]. 2nd ed., add. and processing 2-e vyd., dop. i pererob. Lviv : LDUBZhd. 88 s. [in Ukrainian]

8. Nova ukrainska shkola. [New Ukrainian school]. Instytut modernizatsii zmistu osvity. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/nush> (data zapytu: 12.02.2024) [in Ukrainian]

9. Sohokon, Olena. (2019). Formuvannia zdorov'iazberezhuvanoi kompetentnosti studentiv suchasnoho zakladu osvity. [Formation of health care competence of students of a modern educational institution]. Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. № 27. S. 115–120. [in Ukrainian]

10. Sopotnytska, O. V. (2016). Formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do trenerskoi diialnosti v ihyrovykh vydakh sportu: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. [Formation of readiness of future physical education teachers for coaching activities in game sports: autoref. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.04.]. Khmelnytskyi. 23 s. [in Ukrainian]

11. Sorochan, T. M. (2005). Pidhotovka kerivnykiv shkil do upravlinskoi diialnosti: teoriia ta praktyka : monohrafiia. [Preparation of school heads for managerial activities: theory and practice: monograph]. Luhansk : Znannia. 384 s. [in Ukrainian]

12. Khrykov, Ye. M. (2011). Pedahohichni umovy v strukturі naukovoho znannia. [Pedagogical conditions in the structure of scientific knowledge]. Shliakh osvity. № 2. S. 11–15. [in Ukrainian]

13. Khrystova, T. Ye., Porko, V. Ye., Piurko, O. Ye. (2022). Kharakterystyka pedahohichnykh umov pidhotovky vchytelia fizychnoi kultury do vykhovnoi roboty zi shkolaramy. [Characterization of the pedagogical conditions of physical education teacher training for educational work with schoolchildren]. Innovatsiina pedahohika. Vyp.51 T. 2. S. 147–150. [in Ukrainian]

14. Interaktyvna kompetentnist v systemi profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury (2020). [Interactive competence in the system of professional training of future physical education teachers] / M. O. Shekhavtsov, M. A. Nadiia, N. O. Symonenko. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Pedahohichni nauky. № 5. S. 61-68 [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КАШУБА Анатолій Анатолійович – доцент кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: теорія і практика фізичної культури та спорту, професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури, організація змагальної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KASHUBA Anatolii Anatoliyovych – Associate Professor at the Department of Theory and Practice of Physical Culture and Sports, Rivne State University for the Humanities.

Scientific interests: theory and practice of physical culture and sports, professional training of future teachers of physical culture, organization of competitive activities.

Стаття надійшла до редакції 18.05.2024 р.

УДК 378.1:81

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-385-388

СВИСТОВИЧ Олег Михайлович –

аспірант кафедри міжкультурної комунікації

та перекладу, факультет іноземних мов,

Львівського національного

університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9683-9027>

e-mail: osv@outlook.com

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО

У статті висвітлюються соціолінгвістичні аспекти вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти. Розкриваються традиційні аспекти у навчанні мови. Означаються головні цілі соціолінгвістики. Для ефективного здійснення комунікації з колегами викладачів іноземних мов необхідно мати сформовану соціолінгвістичну компетенцію, яка як компонент комунікативної компетенції є одним із запланованих результатів вивчення мови у вищій школі.

Одним із найважливіших показників при виборі адекватної комунікативної стратегії є соціальний «портрет» співрозмовника, зумовлений у тому числі професійною сферою діяльності. У зв'язку з цим актуальним для наукових цілей стає вивчення у лінгводидактичних цілей фактору професійної приналежності учасника комунікації